

Šlachta, Mojmír; Burda, Tomáš; Holeček, Milan (2007): Ohniska napětí ve světě, Praha: Kartografie PRAHA a Nakladatelství České geografické společnosti, 187 s., ISBN 978-80-7011-926-6 – KARTOGRAFIE a 978-80-86034-74-4 – NČGS

Pavel Kopecký

Abstract

In this interdisciplinary work, a threesome of geographically educated authors have braced their energies for a highly ambitious attempt to outline places in the world that arouse concern about instability or represent direct sources of various degrees of armed conflicts.

Key words: Security, conflicts, separatism, civil war.

Ohniska napětí ve světě...? Publikace takhle velkorysého a nelehkého záběru vznikla díky úsilí politologům či historikům asi málo známého českého přírodovědce Mojmíra Šlachty, jemuž byli z malé části nápomocni oboroví kolegové Tomáš Burda, tvůrce faktografických přehledů, a Milan Holeček, autor vstupní, všeobecné kapitoly („Úvodem – aneb svět na počátku 21. století“), popisků a podobně. Díky nim vznikla solidní a přitažlivá přehledová monografie, jež může nalézt, a nalézá, poměrně široké, interdisciplinární využití.

Knihu Kartografie PRAHA a České geografické společnosti se podařilo našťěstí sepsat způsobem, jenž opravdově překlenul úzkost jediného oboru; nepochybně také z ryze prodejních příčin, nikoliv výhradně kvůli dnes módní mezioborovosti, vznikl souhrn případových studií uplatnitelných zeměpisci, politickými vědci různých zaměření (na prvním místě ovšem zacílenými na bezpečnostní tematiku) historiky, sociology i národopisci. V krátkých, ale velice čtivých, nekulil literárními kvalitami nápadných statích jsou postupně představována nejrizikovější prostředí a okruhy, témata přínosná prakticky pro každého, kdo se zajímá o pozornější vhled do nějakého z významnějších, sekuritně problematičtějších regionů. S důležitou výjimkou Latinské Ameriky, kde by si rozbor stoprocentně zasloužila Kolumbie zmítána nekonečnou občanskou válkou s narkomafiemi a narkotiky financovanými

levicovými povstalci, jimž napomáhá sousední, byť novosvětská, přece antiamerická Venezuela Huga Cháveze. Z řady navzájem prostorově vzdálených, aktuálně (více či méně) propojených neuralgických bodů jménem Izrael, Kavkazsko, Irák, Írán, Afghánistán nebo Cejlon, Korea, Kypr vznikla vlastně jakási síť napnutá kolem bezpečnostně nepevné zeměkoule, pro niž už dávno neexistují hermeticky oddělené areály s nespolupracujícími kulturami.

Padla zmínka o nadobyčejné formální kvalitě celkem 16 kapitol, které mívají zhruba mezi osmi až patnácti stranami. Stojí za uvedení několika příkladů, jelikož odhalují zajímavou příležitost popularizace, jakou nabízí snoubení schopného autorského pera blízkého *kvalitní* publicistice a dobré vědecké obeznámenosti s rozvětvenou problematikou. Mezi žurnalisty se právem říká, že základem úspěchu je pozornost strhující, atraktivní titulěk, který se vydařil takřka u všech inkriminovaných esejů. Takže k četbě o „Říši středu“ nás přivede slogan „Čína – dlouhý pochod k prosperitě“, k řekám Eufratu a Tigridu nás přeplaví „Irák – kolébka v ohni“, na hornatý Balkán dědičných nepřátelství zavleče „Jugoslávie dožila, problémy zůstaly“, z „Indie – kadlubu rozmanitosti“ přejdete po tzv. Adamově mostě na „Srí Lanku – perlu zmítanou tsunami“ a tak dále.

Určité pasáže shromažďují jádrové, nikoliv očividně vyčerpávající informace o regionech vcelku všeobecně známých (Írán nebo Izrael a Palestina), přehledně rekapituluji údaje vídané a slychané též jinde, nicméně jim dávají ucelený ráz oprostěný od mnohomluvnosti, případně ideologického rozměru, takže nebude ironií používat přídavné jméno „objektivní hodnocení“. Dále pak nalezneme látku překračující hranici obvyklé obeznámenosti, čímž se míní (úmyslně) zapomínané potíže Afriky, Indonéského souostroví nebo Thajska.

Publikace je samozřejmě tvořena údaji aktuálními při redakční uzávěrce, která proběhla počátkem roku 2007, takže některé poznatky postupně zastarávají, nicméně většinou tento přirozený proces dosud neobráží klíčové poznatky. Se *spíše* pozitivní výjimkou Srí Lanky, kde mezitím skončil mnohaletý zápas se separatistickou vládou Tamilských tygrů, jimž se donedávna (do května 2009) dařilo provozovat silnou armádu s pozemní, námořní a leteckou složkou anebo organizovat dobře promyšlené atentáty s mnohdy sebevražednými akty žen. Bezohledné násilí diskriminované minority (trestané za spolupráci s britskými okupanty) poněkud vyvažovala klasická civilní správa jejího nevojenského křídla, když pamatovala na školy, nemocnice, výběr daní anebo volně odvozeně na faktické uznání

Norskem, jež prostředkovalo slibná mírová rokování s mezinárodně akceptovanou exekutivou Sinhálců. – Dodejme však, že porážka separatistů automaticky negarantuje, že „ostrov Lvího plemene“ natrvalo vypadne z černého seznamu neklidných oblastí, zemí a krajů.

Nemá příliš smyslu zabývat se nadále dopodrobna jednotlivými kapitolami „uživatelsky vstřícné knížky“, v níž je text pro názornost vhodně doplněn hojnými mapkami, tabulkami a fotografiemi. Proto v závěru hodnocení uvedme, že v publikaci, která sama ohniskem napětí není, neabsentují kupříkladu drobné rozpory v údajích anebo (pravděpodobně rozsahem vynucená) zjednodušení. Nedokonalosti nemající jinak sílu zpochybnit přínos zajímavé práce o nejrůznějších druzích a stupních napětí či konfliktů.